

ТАНИЛЦУУЛГА

Олон улсын хэмжээнд, Нэгдсэн Үндэстний Байгууллага (НҮБ)-ын Ерөнхий Ассамблейн дээд хэмжээний 70 дугаар чуулганаар "Эх дэлхийгээ өөрчлөх нь: Тогтвортой хөгжлийн хөтөлбөр-2030"-ийг хэлэлцэн баталж, "Тогтвортой дэд бүтэц, үйлдвэрлэл, инновацийг дэмжих" зорилтыг дэвшүүлсэн. Тус зорилтод улс орнууд тээврийн нэгдсэн сүлжээг өргөжүүлэн хөгжүүлэх, тээврийн үйлчилгээг аюулгүй, шуурхай, тав тухтай, хүрээлэн буй орчинд сөрөг нөлөөгүй хөгжүүлэхээр төлөвлөсөн.

Швед Улсын Стокгольм хотноо 2020 онд зохион байгуулагдсан Сайд нарын гуравдугаар хуралдаанаар дэлхий дахинд зарлан тунхагласан "Стокгольмын тунхаглал"-ын "Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлыг хангах дэлхийн зорилтууд 2030"-д тусгасан 2 дахь зорилтод "2030 он гэхэд бүх улс орнууд замын хөдөлгөөний аюулгүй байдалтай холбоотой НҮБ-ын нэг буюу хэд хэдэн гол хууль, эрх зүйн бичиг баримтыг хүлээн зөвшөөрч, нэгдэнэ" гэж, мөн 5 дахь зорилтод "2030 он гэхэд 100 хувь шинэ автомашин (үйлдвэрлэсэн, худалдсан, импортолсон) болон ашиглагдсан автомашинууд нь НҮБ-ын техникийн зохицуулалтууд, Дэлхийн техникийн зохицуулалт болон эдгээр бичиг баримттай нийцэхүйц үндэсний шаардлагууд зэрэг өндөр чанарын аюулгүй байдлын техникийн стандартуудад нийцсэн байна" гэж автотээврийн салбарын хөгжилд нийцсэн 2 гол зорилт багтсан юм.

Олон улсын хэмжээнд тавигдаж буй эдгээр зорилтыг хэрэгжүүлэх ажлын хүрээнд тус яамнаас НҮБ-ын тээврийн хэрэгслийн аюулгүй байдал, ашиглалт, худалдаа, импорт, үйлдвэрлэлт болон тээврийн хэрэгслийн жолоочийн ажил амралтын горим, аюултай ачаа тээвэр, түргэн муудах хүнсний бүтээгдэхүүний тээвэрлэлтийн олон улсын гэрээнд нэгдэн орохоор ажиллаж байна.

Үүний нэг нь "Дугуйт тээврийн хэрэгслүүд, тэдгээрт суурилуулан ашиглаж болох тоног төхөөрөмж, эд ангид зориулсан НҮБ-ын уялдуулан тохируулсан техникийн дүрмийг хэрэглэх болон НҮБ-ын эдгээр дүрэмд үндэслэн олгосон баталгааг харилцан хүлээн зөвшөөрөх нөхцөлийн тухай хэлэлцээр (1958)" болно.

Энэхүү хэлэлцээр нь 1958 оны 3 дугаар сарын 20-ны өдөр байгуулагдаж, 1959 оны 6 дугаар сарын 20-ны өдрөөс эхлэн хүчин төгөлдөр болсон. Хэлэлцээрт 1968 оны 11 дүгээр сарын 10-ны өдөр нэмэлт, өөрчлөлт оруулсан бөгөөд 1995 оны 10 дугаар сарын 16-ны өдөр дахин хянагдсан. Үүнээс хойш уг хэлэлцээр нь 2017 оны 10 дугаар сарын 20-ны өдөр шинэчлэгдсэн.

Энэхүү 1958 оны хэлэлцээрээр шинэ механикжсан тээврийн хэрэгсэл болон механикжсан тээврийн хэрэгслийн тоног төхөөрөмжийн тухайд ижил төрлийн шаардлагыг тогтоох, мөн энэ хэлэлцээрт хавсаргасан НҮБ-ын техникийн зохицуулалтуудыг харилцан хүлээн зөвшөөрөх асуудлыг зохицуулсан.

Хэлэлцээрийн зорилго нь сорилын заалтуудыг гүйцэтгэхэд чиглэсэн нэгдсэн загвар, захиргааны үйл ажиллагааны албан ёсны баталгаа бүхий, тохиролцогч талуудаас үйлдвэрлэл нь тохирч байгаа болон харилцан хүлээн зөвшөөрч байгаа тухайд гаргасан албан ёсны баталгаа бүхий НҮБ-ын олон улсын зохицуулалтыг бүрдүүлэх эрх зүйн болон захиргааны үндсийг хангадаг.

Хэлэлцээрт нэгдэхдээ хэлэлцэн тохиролцогч талууд хэлэлцээрт хавсаргасан НҮБ-ын техникийн зохицуулалтыг бүхэлд нь авч хэрэглэх үүрэг хүлээхгүй бөгөөд, хэрэв шаардлагатай байгаа бол өөрийнхөө хэрэглэхийг хүссэн заалтуудыг сонгон авч хэрэглэж болно.

Үндсэн хэлэлцээрийн 2017 онд шинэчлэн боловсруулагдсан сүүлийн хувилбар нь удиртгал хэсэг, 16 зүйл, нэмэлт 1 хавсралтаас бүрдэж байна. Уг

хавсралтад захиргааны хорооны бүтэц, үйл ажиллагааны дүрэм, захиргааны болон үйл ажиллагааны заалтын 8 хавсралтыг тусгасан байна.

Хэлэлцээрийн шинэ хувилбарт үйл ажиллагааны заалтын 8 хавсралтыг нарийвчлан оруулсан байна. Нэгд, бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлийн тохирлын журам, хоёрт, техникийн үйлчилгээний байгууллагын үнэлгээ, томилгоо болон мэдэгдэл, гуравт, НҮБ-ын загварын баталгааны журам, дөрөвт, НҮБ-ын загварын баталгааг дугаарлах, тавд, баталгааны баримт бичгийг түгээх, зургаад, НҮБ-ын дүрмийн дагуу олгох загварын баталгаа болон НҮБ-ын дүрмийг хэрэглэхтэй холбоотой тайлбарын асуудлыг шийдвэрлэх журам, долоод, шинэ технологитой холбоотой шаардлагаас чөлөөлөх баталгааны журам, наймд, виртуал туршилтын аргын ерөнхий нөхцлийг тус тус тусгасан байна.

Одоогоор 1958 оны энэхүү хэлэлцээрт 50 хэлэлцэн тохиролцогч тал оролцдог бөгөөд түүний хавсралтад НҮБ-ын 145 техникийн дүрэм багтдаг. НҮБ-ын техникийн дүрэм нь техникийн дэвшилттэй зэрэгцэн өөрчлөгддөг бөгөөд хэрэв шаардлагатай бол Хэлэлцэн тохиролцогч талуудын техникийн болон улс төрийн зөвлөмж, шинжлэх ухааны мэдлэг болон технологийн дэвшлийг харгалзан шинэчлэгддэг байдаг.

Хэлэлцээрийн хавсралт болох 145 техникийн дүрэмд дор дурдсан асуудлууд тусгагдсан байдаг. Үүнд:

Дугуйт тээврийн хэрэгсэл түүний эд анги, нэмэлт тоног төхөөрөмжийн

а/ Зураг төсөл зохиох;

б/ үйлдвэрлэх;

в/ баталгаажуулах;

г/ ашиглах;

д/ аюулгүй байдал /идэвхтэй, идэвхгүй, экологийн, замын хөдөлгөөний аюулгүй байдал/ зэрэг нь тусгагдсан.

Энэхүү хэлэлцээрт нэгдэн орсноор дараах ач холбогдолтой:

▪ Дугуйт тээврийн хэрэгсэл болон түүн дээр суурилуулан ашиглах боломжтой тоног төхөөрөмж, эд ангийг олон улсад тавигдаж буй хийцийн, аюулгүй байдлын болон ашиглалтын бүхий л цогц шаардлагын дагуу үйлдвэрлэж, улмаар экспортлох боломж үүснэ.

▪ Монгол Улсад үйлдвэрлэсэн дугуйт тээврийн хэрэгсэл болон түүн дээр суурилуулан ашиглах боломжтой тоног төхөөрөмж, эд ангийг энэхүү хэлэлцээрт нэгдэн орсон гишүүн орон, ажиглагч болон зөвлөх гишүүнчлэлтэй орнууд бүрэн дүүрэн хүлээн зөвшөөрнө.

▪ Бусад оронд үйлдвэрлэсэн дугуйт тээврийн хэрэгсэл болон түүн дээр суурилуулан ашиглах боломжтой тоног төхөөрөмж, эд ангийг өөрийн улсад ашиглах нөхцөлийг хөнгөвчлөх боломж бүрдэнэ.

▪ Бусад улс оронд үйлдвэрлэн гаргасан дугуйт тээврийн хэрэгсэл болон түүн дээр суурилуулан ашиглах боломжтой тоног төхөөрөмж, эд ангийг хяналт тавих, тэдгээрт үүссэн доголдол, гэмтэл үүссэн, стандарт болон зохицуулалтаар тавигдсан шаардлагад нийцээгүй, мөн үйлдвэрлэгчийн мэдээлсэн үзүүлэлтэд тохирохгүй байх нөхцөлд тэр тухай бүрэн эрхийнхээ дагуу тогтоох, мэдэгдэх, мэдэгдлээ хамгаалах, өөрийгөө гэрчилгээжүүлэх чадамжтай байгууллагыг байгуулах боломж үүснэ.

- Хэлэлцээрийн дагуу хийгдэж байгаа бүхий л үйл ажиллагаанд оролцож, өөрийн гишүүнчлэлийн хүрээнд зохицуулалт, журамд өөрчлөлт оруулахаар санал өгөх, зарим саналаас татгалзах эрх үүснэ.

- Шинэ техник, технологийн хөгжлөөс хамаарч өөрчлөгдөж байгаа техникийн дүрэм, шаардлага зэргийн талаарх мэдээллээр түргэн шуурхай хангагдана.

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗАР